

VERKENNING EQUITABLE REMUNERATION

NOTITIE

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

WARD ROUGOOR, MICHIEL BIJLSMA, THOMAS ONGENAE

IN OPDRACHT VAN

NVPI

AMSTERDAM, OKTOBER 2021

SEO-notitie nr. 2021-95

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming

Roeterstraat 29
1018 WB, Amsterdam

+31 20 525 1630
secretariaat@seo.nl
www.seo.nl

Managementsamenvatting

De Britse *Digital, Culture, Media and Sport Committee* ingesteld door het Lagerhuis heeft een rapport geschreven getiteld: *Economics of music streaming*. Het rapport gaat in op de markt voor streaming en stelt dat makers (uitvoerende artiesten, tekstdschrijvers en componisten) een (te) klein deel van de totale streaminginkomsten ontvangen en stelt vragen bij de marktwerking op de markt voor auteursrechten. Het rapport onderzoekt de onderliggende mechanismen, doet beleidsvoorstellen en roept de Competition and Markets Authority (CMA) op onderzoek te doen naar de marktwerking in de muziekindustrie.

Een in het oog springend beleidsvoorstel is de introductie van *Equitable Remuneration* (hierna ER). NVPI heeft SEO gevraagd om een kritische beschouwing van het rapport *Economics of music streaming* in het algemeen en de voorstellen omtrent ER in het bijzonder.

Wat is ER precies?

ER is een niet-opschortbaar, niet-overdraagbaar wettelijke recht op betaling wanneer een vooraf bepaalde auteursrechtelijke situatie zich voordoet. Op dit moment geldt dit in het VK bijvoorbeeld op het moment dat een derde partij een auteursrechtelijk beschermd werk openbaar maakt, bijvoorbeeld op radio of televisie. *Economics of music streaming* verkent verschillende manieren om ER ook van toepassing te maken op streaming, dat nu valt onder het zogenoemde *making available* recht. Een wetswijziging aan het *making available* recht zou makers een recht geven op een (extra) billijke vergoeding van de platenmaatschappij, eventueel te innen en uit te keren door de collectieve beheersorganisatie.

Onze lezing van het voorstel uit het VK is dat het zich nog in een vroeg stadium bevindt. Er is nog niet over gestemd, de uitwerking is enkel op hoofdlijnen verkend. Het is dus nog niet duidelijk hoe een billijke vergoeding in praktijk zou worden ingevuld en hoe een rechter precies aankijkt tegen wat wel/niet billijk is .

Welk probleem beoogt ER op te lossen?

De primaire aanleiding voor het rapport is Covid-19. Artiesten zijn in toenemende mate afhankelijk (geworden) van optreden. De inkomsten uit streaming zijn voor artiesten gering, terwijl dit wel de dominante modus is geworden voor muziekconsumptie. Daar komt bij dat niet alle makers in aanmerking kwamen voor de Britse Covid-steunpakketten en dus in financiële problemen raakten. Het rapport stelt echter ook dat los van Covid-19 al langer publiek ongenoegen bestaat over de geringe vergoedingen die makers ontvangen uit streaming.

ER zou dus moeten zorgen voor hogere inkomsten uit streaming voor artiesten. *Economics of music streaming* noemt verder dat het niet-opschortbare, niet-overdraagbare recht een voordeel is in onderhandelingen met machtigere partijen. Het recht op ER kan door artiesten niet worden overgetekend. Tot slot ziet het rapport in ER een oplossing voor artiesten die nog conform een oud (pre-digitaal) contract worden betaald, tegen lagere royalty tarieven dan nu gangbaar zijn.

In hoeverre is de noodzaak van ER onderbouwd op basis van economische theorie?

Economics of music streaming stelt dat de grote platenmaatschappijen een dominante marktpositie hebben. Het rapport beschrijft hoe de bestaande oligopsonie de afgelopen jaren is vernauwd door verticale integratie, overnames en cross-ownership. Op basis van economische theorie kunnen in deze situatie inderdaad mededingingsrisico's ontstaan.

Het rapport beveelt aan de CMA (equivalent aan de Nederlandse ACM) een studie te laten uitvoeren naar de mate waarin de drie grote platenmaatschappijen hun dominante marktpositie gebruiken en welke economische effecten daarvanuit gaan.

Een dergelijke marktstudie zou inzichtelijk kunnen maken in hoeverre de marktwerking in praktijk (in het VK) in het geding is. Dit onderzoek zou tevens een goede basis zijn om te bezien in hoeverre ER van meerwaarde is.

Wat kan er gezegd worden over de mogelijke effecten van ER?

Gegeven de complexiteit van de muziekindustrie en de beperkte uitwerking van wat ER op het vlak van streaming zou betekenen valt er over de concrete effecten ervan nog niet zoveel te zeggen. Op basis van economische theorie zijn wel wat algemene observaties te maken. De verwachte effecten zijn vooral afhankelijk van de mate waarin de markt voor auteursrechten op dit moment goed functioneert:

- Als de markt nu niet goed functioneert als gevolg van monopsoniemacht is onvoldoende sprake van concurrentie tussen inkopers (in dit geval platenmaatschappijen). In deze situatie kan een (extern opgelegde) billijke vergoeding hoger dan de huidige marktprijzen leiden tot meer werkgelegenheid en een betere inkomenspositie voor makers.
- In het geval dat de markt voor auteursrechten (in tegenstelling tot hetgeen het Britse rapport suggereert) op dit moment wél goed functioneert en komt tot concurrerende prijzen zijn de effecten van het extern opleggen van hogere vergoedingen vooral negatief. De prijs ligt dan net als hierboven gesteld hoger dan de waarde van de aangeboden producten. Makers prijzen zichzelf uit de markt.

Tot slot komt uit het *Economics of music streaming* het beeld naar voren dat makers in het Verenigd Koninkrijk nu minder bescherming genieten dan Nederlandse makers. Diverse aanbevelingen zijn al onderdeel van de Nederlandse wetgeving, aangezien deze voortvloeien uit Europese richtlijnen die door het VK niet worden overgenomen. Gegeven de achtergebleven bescherming van makers in het VK zou het kunnen dat daar meer noodzaak of meerwaarde bestaat om (verder) in te grijpen dan hier in Nederland, maar uiteindelijk zijn dat ook vragen voor een toezichthouder.

De Britse CMA kondigde op 19 oktober 2021 aan voornemens te zijn een zogenoemde *market study* uit te voeren naar de muziek streaming markt.

Introductie

De Britse *Digital, Culture, Media and Sport Committee* ingesteld door het Lagerhuis heeft een rapport geschreven getiteld: *Economics of music streaming*. Het rapport gaat in op de markt voor streaming en stelt dat makers (uitvoeiend artiesten, tekstdschrijvers en componisten) een (te) klein deel van de totale streaminginkomsten ontvangen en stelt vragen bij de marktwerking op de markt voor auteursrechten. Het rapport onderzoekt de onderliggende mechanismen, doet beleidsvoorstellen en roept de Competition and Markets Authority¹ op onderzoek te doen naar de marktwerking in de muziekindustrie.

Een in het oog springend beleidsvoorstel is de introductie van *Equitable Remuneration* (hierna ER). Het rapport van de commissie voorziet niet in een gedetailleerde uitwerking van ER maar in de kern komt het er op neer dat makers een extra recht krijgen op een billijke vergoeding indien hun werk gestreamd wordt, analoog aan de vergoedingen die makers nu ontvangen wanneer hun nummer bijvoorbeeld op de radio wordt gespeeld.

NVPI heeft SEO gevraagd om een kritische beschouwing van het rapport *Economics of music streaming* in het algemeen en de voorstellen omtrent ER in het bijzonder. Deze verkenning begint in Hoofdstuk 1 met een samenvatting van het *Economics of music streaming*. Hoofdstuk 2 gaat vervolgens in op ER aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is ER precies?
- Welk probleem beoogt ER op te lossen?
- In hoeverre is de noodzaak van ER onderbouwd op basis van economische theorie?
- Wat kan er gezegd worden over de mogelijke effecten van ER?

¹ Equivalent aan de Nederlandse ACM

1 Economics of music streaming

Dit hoofdstuk geeft een korte samenvatting van *Economics of music streaming*.

Hoofdstuk 1

- **Hoofdstuk 1 noemt de Covid-19 pandemie als belangrijkste aanleiding voor het onderzoek.** Liveoptredens en festivals zijn gecancelled of uitgesteld waardoor makers een belangrijke inkomstenbron verloren. Een aanzienlijk deel van deze groep komt bovendien niet in aanmerking voor inkomenssteun vanuit de overheid.
- Het rapport stelt verder dat ook los van Covid-19 al langer **publiek ongenoegen** bestaat over de vergoedingen die makers ontvangen uit streaming. Covid-19 heeft geleid tot diverse campagnes en petitie die oproepen tot hervormingen.
- Het doel van *economics of music streaming* is na te gaan **welke impact streaming heeft gehad op de muziekindustrie (individuele makers en bedrijven) en de lange termijn perspectieven voor de sector.**

Hoofdstuk 2

- **Hoofdstuk 2 biedt een historisch perspectief.** Het hoofdstuk duidt het belang van zowel de muziekindustrie als de technologiesector voor de Britse economie.
- **Tussen midden jaren negentig en ongeveer 2010 kromp de muziekindustrie**, mede als gevolg van grootschalige piraterij van (digitaal geworden) muziek.
- Vanaf 2013/2014 is muziekstreaming in opkomst. **Inmiddels is streaming de dominante modus geworden voor consumenten om muziek tot zich te nemen.** Meer dan de helft van de wereldwijde muziekmarkt komt uit streaming. In het VK gaat het zelfs om ruim 70 procent.
- Het is mogelijk verschillende streaming modellen te onderscheiden. Spotify, Apple en Amazon bieden een **abonnementsmodel** en sluiten licenties met de muziekindustrie voor het aanbieden van muziek. YouTube Music en Soundcloud plaatsen **advertenties** bij *user generated content* (UGC) dat door gebruikers zelf wordt geupload. Aanbieders van UGC zijn verplicht materiaal dat auteursrechten schendt te verwijderen zodra zij hier kennis van nemen.
- **Vervolgens komt aan de orde op welke wijze verschillende spelers in de keten worden vergoed.** Het streaming platform zelf houdt ongeveer 30 procent van de omzet. Van de overige 70 procent gaat het leeuwendeel naar de platenlabels die vervolgens royalty's betalen aan de bij hen onder contract staande uitvoerend artiest. De vergoeding van tekstschrijvers en componisten loopt enerzijds via hun uitgever en anderzijds via collectieve beheersorganisaties.
- **Consumenten zijn de grote winnaars als het gaat om streaming.** Zij hebben voor een relatief gering maandelijks bedrag toegang tot een enorme hoeveelheid muziek. Als zij advertenties tolereren kan zelfs geheel gratis worden genoten van dit aanbod. Dit verklaart gelijk het succes van streaming.
- **Het rapport beschrijft dat streaming ook muziekluistergewoontes heeft veranderd.** Verkoop van muziek in fysieke vorm (cd) is sterk afgenomen en name jongeren luisteren minder naar de radio. De studie benadrukt verder het belang van **playlists**. Gebruikers kunnen zelf playlists samenstellen en of actief (on-demand) muziek opzetten maar dit ook geheel overlaten aan de streamingdienst zelf. In dit laatste geval biedt het streamingplatform thematische of sterk geïndividualiseerde (op basis van machine learning) playlists waar de consument na het selecteren ervan verder geen omkijken meer naar heeft.
- **Hoofdstuk 2 sluit af met de constatering dat de inkomsten per gebruiker uit streaming al enkele jaren afnemen** als gevolg van onder andere het niet indexeren van abonnementsprijzen (€ 9,99 per maand),

koppelverkoop, familieabbonementen en lagere prijzen in opkomende markten. **Ook liggen muziekgaven per consument in 2019 aanzienlijk lager dan twintig of dertig jaar daarvoor.**

Hoofdstuk 3

- **Hoofdstuk 3 gaat over de manier waarop makers worden vergoed.** Het hoofdstuk begint met de notie dat streaming heeft geleid tot een sterke toename van inkomsten van de (grote) platenmaatschappijen. Tegelijkertijd haalt de studie enkele enquêteresultaten aan waaruit blijkt streaming voor het merendeel van de makers geen substantiële bron van inkomsten is. Een survey vindt dat 82 procent van de makers in 2019 minder dan 200 pond verdienden met streaming, en dat slecht 7 procent meer dan 1000 euro verdiende.
- **Streaming valt onder het *making available* recht, dat betekent dat uitvoerend artiesten vergoed worden op basis van hun contract met hun platenmaatschappij.** Het rapport beschrijft hoe een typisch contract eruit ziet en bespreekt het onderscheid tussen *advance and profit share* deals en *advance and royalty* deals. In beide gevallen krijgt de uitvoerend artiest een voorschot en worden afspraken gemaakt over *recoupment* van door de platenmaatschappij gemaakte kosten. Pas vanaf het moment dat het album de in het contract overeengekomen kosten heeft terugverdiend keert de platenmaatschappij royalty's uit aan de artiest. Het rapport beschrijft dit type contracten als relatief onaantrekkelijk voor uitvoerend artiesten.
- Het rapport stelt dat het inkomen van professionele muzikanten mede als gevolg van onaantrekkelijk contracten **aanzienlijk onder het nationaal gemiddelde** ligt, en dat dit inkomen slechts voor een zeer klein gedeelte voortkomt uit streaming.
- De opkomst van streaming, ten koste van andere modi van muziek luisteren **heeft artiesten (nog) meer afhankelijk gemaakt van liveoptredens.** Tegelijkertijd stelt het rapport dat succesvol toeren wel vereist dat een artiest muziek beschikbaar stelt via streamingplatforms. Covid-19 heeft deze al bestaande kwetsbaarheid blootgelegd.
- Het rapport gaat kort in op zogenoemde *non-featured artists*. Dit zijn sessiemuzikanten die niet genoemd worden op het album. Zij worden per sessie betaald conform een minimum Cao-loon. Zij hebben in feite geen auteursrechten omdat zij deze overtekenen in ruil voor een sessievergoeding. **Het enige dat zij wel hebben een recht op *Equitable Remuneration* (ER) wanneer een nummer waar zij aan meewerkten openbaar wordt gemaakt, dus bijvoorbeeld gespeeld wordt op de radio.** Dit is een niet-overdraagbaar recht. Zij krijgen dan een vergoeding via hun collectieve beheersorganisatie. Dit geldt overigens ook voor de *featured artists*.
- **Het rapport komt tot een tussenconclusie alvorens ER nader wordt besproken.** Men identificeert verschillende problemen voor verschillende makers:
 - De **uitvoerend artiesten** hebben te maken met onaantrekkelijke contracten met platenmaatschappijen. Uitvoerend artiesten hebben *recording rights*. Bij streaming vallen deze onder het *making available* recht en hebben zij geen recht op ER. Bij openbaarmaking (bijvoorbeeld op de radio) ontvangen zij wel ER.
 - **Tekstschrijvers en componisten** ontvangen slechts en beperkt deel van de opbrengsten uit de royalty pot. Bijna 80% gaat naar platenmaatschappijen en uitvoerend artiesten. Zij hebben in het kader van streaming zowel *mechanical* en *public performance rights*. Via dat laatste recht bestaat er voor hen wel een recht op ER bij streaming. Zij ontvangen dit via een collectieve beheersorganisatie.
 - **Sessiemuzikanten** hebben überhaupt geen recht op royalty's. Deze worden in feite afgekocht en per sessie betaald. Zij genereren dus in het geheel geen inkomsten uit streaming. Wel geldt voor hen (net als voor uitvoerend artiesten, tekstschrijvers en componisten) het recht op ER bij openbaarmaking.

- Overkoepelend speelt voor alle makers dat streaming als nieuwe dominante modus minder oplevert (ik elk geval voor makers) en de belangrijkste alternatieve inkomstenbron (optreden) door Covid-19 is weggevallen.

Equitable Remuneration

- Halverwege hoofdstuk 3 bespreekt het rapport ER in detail.
- **ER is een niet-opschortbaar, niet-overdraagbaar wettelijke recht op betaling wanneer een vooraf bepaalde auteursrechtelijke situatie zich voordoet. Op dit moment geldt dit in het VK bijvoorbeeld op het moment dat een derde partij een auteursrechtelijk beschermd werk openbaar maakt, bijvoorbeeld op radio of televisie. Het rapport stelt dat ER in praktijk wordt betaald volgens industriestandaarden waarbij de ene helft naar het platenlabel gaat en de andere helft naar de uitvoerend artiest.**
- Het rapport noemt ER een passende oplossing voor veel van de hiervoor aan de orde gestelde problemen:
 - ER staat **los van recoupment** in *advance and profit share* en *advance and royalty deals*. Dat betekent dat de artiest dus ook recht heeft op een ER vergoeding als hij van zijn platenlabel nog geen royalty's ontvangt omdat het desbetreffende album nog niet voldoende heeft gegenereerd om de kosten te dekken.
 - ER zou ook een oplossing kunnen zijn voor artiesten met **oude contracten met een zeer laag royalty percentage**.
 - ER is **niet-opschortbaar, niet-overdraagbaar**. Dat betekent dat het in onderhandelingen niet opgegeven of overgedragen kan worden in het geval een (aankomend) artiest hier in onderhandeling met een platenlabel toe geneigd zou zijn.
- Omdat ER niet nieuw is in de Britse wetgeving zou toepassing ervan op streaming vooral een kwestie zijn van streaming anders classificeren. Streaming classificeert nu als *making available*. Deze categorie werd in 2003 specifiek voor **internettoepassingen** gecreëerd. Op deze classificatie is nu geen ER van toepassing.
- *Making available* betekent in feite dat de wet er vanuit gaat dat **streaming vergelijkbaar is met verkoop**. Het rapport draagt echter aan dat er ook redenen zijn **om streaming te zien als bijvoorbeeld verhuur (rental)**. Bij verhuur betaal je voor het gedurende een bepaalde periode gebruik maken van een goed. Wanneer je stopt met betalen (je abonnement opzegt) kan je het goed niet langer gebruiken. Dat geldt in zekere zin ook voor streamingabonnementen.
- Het rapport gaat verder en stelt dat de door streamingdiensten aangeboden playlists, gecombineerd met *autoplay* features het mogelijk maakt heel passief te luisteren. Dit lijkt in zekere zin op de ervaring die een muziekconsument heeft **wanneer deze naar de radio (broadcast) luistert**.
- Zowel op de classificatie *rental* als op de classificatie *broadcast* is in het VK ER van toepassing.
- De rapportage merkt tot slot op dat de Britse wet nu **inconsistent** is in de zin dat streaming voor uitvoerend artiesten geen recht geeft op ER maar voor tekstdschrijvers en componisten wel omdat deze rechten in het kader van streaming zijn gedefinieerd als een combinatie van een openbaarmaking en mechanisch.²
- Tot slot stelt het rapport dat het meest overtuigende argument om ER toe te passen op streamen niet **technisch maar economisch van aard is**. Streaming zou minder kosten met zich meebrengen (in termen van productie, opslag en distributie). Deze lagere kosten worden echter niet of onvoldoende gedeeld met de uitvoerend kunstenaars. ER zou een manier zijn om dit af te dwingen.
- Het rapport verkent vervolgens verschillende manieren om ER van toepassing te maken op streaming:
 - Een mogelijkheid is om een nieuwe classificatie voor streaming te bedenken, in plaats van *making available*.

² Mechanische reproductierechten zijn de rechten die een producent betaalt om muziekwerken te gebruiken op een geluidsdrager, zoals bijvoorbeeld een cd

- ER zou ook van toepassing verklaard kunnen worden op de classificatie *making available*. In het geval van het VK zou dit inhouden dat het *making available* recht meer gaat lijken op het *rental* recht.
- Streaming zou ook simpelweg geassocieerd kunnen worden als broadcast. Daarop rust al een recht op ER.
- Een meer genuanceerde optie zou kunnen zijn onderscheid te maken tussen actief en passief luistergedrag op het streaming platform, waarbij alleen passief luistergedrag als broadcast zou worden geassocieerd.
- De optie die men uiteindelijk voor lijkt te staan is analoog aan sectie 93B van de Copyright, Designs and Patents Act 1988.³
 - Deze sectie stelt kortgezegd dat een maker die zijn *huurrechten* heeft overgedragen aan een producent recht houdt op een billijke vergoeding van die producent voor de verhuur. Dit recht mag de maker niet overdragen, behalve aan een collectieve beheersorganisatie die namens hem dit recht kan afdwingen.
 - **De gedachte is dat een soortgelijke sectie toevoegen aan het *making available* recht makers die dit recht hebben overgedragen aan hun platenmaatschappij een recht geeft op een (extra) billijke vergoeding van deze platenmaatschappij, eventueel te innen en uit te keren door de collectieve beheersorganisatie.**
 - Het is dan dus niet het streaming platform dat betaalt voor de ER van het streamen maar de platenmaatschappij aan wie de *making available* rechten zijn overgedragen.

Hoofdstuk 4

- **Hoofdstuk 4 brengt de ontwikkeling van de muziek streaming markt in het Verenigd Koninkrijk in kaart.** Het hoofdstuk begint met het benoemen van de drie grootste platenlabels (Universal, Sony en Warner) en stelt dat de muziekindustrie met de jaren meer geconcentreerd is geraakt. Vervolgens worden de consequenties van deze concentratie besproken in termen van verminderde concurrentie, het risico op belangenverstrengeling en de verdeling van opbrengsten. Het hoofdstuk bespreekt ook het gebrek aan transparantie over de afspraken die platenmaatschappijen maken met streamingplatforms.
- **Het marktaandeel van grote platenlabels is de afgelopen twintig jaar sterker geconcentreerd geraakt.** Door piraterij kromp de muziekindustrie en daardoor zijn veel kleinere platenlabels gefuseerd met of- overgenomen door grotere platenlabels. Met de opkomst van streaming is de muziekindustrie weer groeiende.
- De grote platenmaatschappijen domineren de markt voor muziekopnames en muziekuitgeverijen. Voor muzikanten is het daardoor lastig om volledig onafhankelijk te zijn van een platenmaatschappij. Streaming heeft ervoor gezorgd dat meer muzikanten muziek uitbrengen zonder tussenkomst van een platenlabel. Het rapport stelt dat in 2019 4,1% van de totale omzet werd gegenereerd door *self-releasing artists*. Om muziek uit te kunnen brengen op een streamingdienst zonder platenlabel hebben makers een distributeur nodig. Het rapport beschrijft hoe de grote platenmaatschappijen zich in reactie daarop in toenemende mate ook bezig zijn gaan houden met distributieactiviteiten.
- De platenmaatschappijen en streamingdiensten zijn verweven met elkaar in de vorm van kruisaandelenbezit.
- Het rapport stelt dat het marktaandeel van de grote platenmaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk mogelijk groter is dan op de wereldwijde muziekmarkt. Deze bedrijven hebben de afgelopen jaar financieel sterk gepresteerd. **Het rapport doet de aanbeveling aan de Competition and Market Authority (CMA)**

³ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/48/section/93B>

om de economische impact van deze dominante positie van de grote platenmaatschappijen te onderzoeken.

- **Het rapport stelt dat platenmaatschappijen een oligopsonie vorm op het gebied van het kopen van muziekopnames en rechten van liedjes.** Een oligopsonie is een marktform, waarbij de markt gedomineerd wordt door een kleine groep van grote inkopers. Deze inkopers beschikken over inkoopmacht en kunnen zo de prijzen laag houden, ten koste van de muzikanten. Als gevolg daarvan genereren de platenmaatschappijen hoge opbrengsten uit muziekstreaming, en blijft het inkomen van artiesten juist relatief laag. Daardoor is er discussie ontstaan of de vergoedingsstructuur niet aangepast zou moeten worden. Platenmaatschappijen wijzen erop dat muzikanten nu meer vrijheid hebben onder welke voorwaarden zij muziek willen uitbrengen. Het rapport noemt daarbij de volgende kanttekeningen:
 - Door de grootte van de platenmaatschappijen kunnen zij veel macht uitoefenen op het carrièreverloop van artiesten en kunnen de labels afdwingen dat artiesten lagere vergoedingen ontvangen.
 - Platenlabels bieden makkelijker toegang tot pers aandacht en sponsordeals.
 - Voor artiesten is het lastig direct muziek te publiceren op een streamingdienst, waardoor het moeilijk is om volledig onafhankelijk te zijn van platenmaatschappijen.

Het rapport stelt dat de oligopsonie-positie van grote platenmaatschappijen aanleiding geeft tot overheidsingrijpen. Het rapport doet de aanbeveling aan de Britse overheid om de rechten voor muzikanten uit te breiden met een **het recht op het terug heroveren van muziekeigendom** en het **recht op herziening van het contract** waarbij geldt dat de vergoedingen voor de artiesten **disproportioneel laag** zijn in verhouding tot het succes van hun muziek.

- **Het rapport stelt dat platenmaatschappijen een oligopolie vormen op het gebied van verkoop van muzieklicenties.** Een oligopolie is een marktform waarbij de markt gedomineerd wordt door een kleine groep van grote verkopers. De grote platenmaatschappijen bezitten marktmacht en kunnen daardoor de prijzen voor muzieklicenties hoog houden, ten koste van kopende partijen zoals streamingdiensten.
- **Het is moeilijk om te observeren of de waarde van een liedje eerlijk wordt gewaardeerd, zolang grote platenmaatschappijen de markt voor rechten voor muziek domineren.** Het rapport stelt de vraag of de verhouding in waarde van het lied wel eerlijk wordt gewaardeerd ten opzichte van de productie. Het rapport doet daarom ook de aanbeveling om de CMA een onderzoek te laten starten naar hoe de positie van grote platenlabels in muziekopnames en publicaties invloed heeft gehad op de relatie waarde van de muziekrechten en opnames.
- **Het rapport bekritiseert het gebrek aan transparantie over deals tussen platenlabels en streamingdiensten.** Muzikanten en hun vertegenwoordigers hebben geen inzage in de voorwaarden van licentieovereenkomsten tussen platenmaatschappijen en streamingdiensten, zowel tijdens als na de onderhandelingen. Deze informatie-asymmetrie zou de ongelijkheid in vergoedingen voor muzikanten vergroten. Het rapport doet de aanbeveling aan de Britse overheid om het recht te introduceren voor artiesten (of vertegenwoordigers) waarbij zij inzage krijgen in de **licentievoorwaarden waaronder hun werken beschikbaar worden gesteld**.

Hoofdstuk 5

- **Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de staat van muziekstreaming markt.** Het hoofdstuk begint door in te zoomen op mate van concurrentie op deze markt. Vervolgens licht het rapport toe met welke technologisch gedreven uitdagingen de muziekstreaming markt te maken heeft. Daarna worden wettelijke voordelen besproken waarvan streamingdiensten gebruik van kunnen maken. Ten slotte wijdt het rapport uit over betalingssystemen en de opkomst van nieuwe ontwikkelingen zoals livestreaming.
- **De markt voor streamingdiensten is zeer competitief:**

- Streamingdiensten worden in de ogen van consumenten als gelijkwaardig beschouwd, omdat platenmaatschappijen hun muziek op zo veel mogelijke manieren beschikbaar willen maken. Een streamingdienst is dus een homogeen product.
- De prijzen voor abonnementen van verschillende streamingdiensten ontlopen elkaar niet veel (prijs van €9,99).
- Door de standaardisatie van prijzen en dienstverlening beschikken gebruikers van streamingdiensten over volledige informatie inzake de producten en prijzen van de streamingdienst.
- Door de sterke concurrentie hanteren streamingdiensten een lage prijs waardoor zij vaak nog niet winstgevend zijn.

Streamingdiensten hebben door de Covid-19 pandemie verder kunnen groeien, omdat artiesten meer afhankelijk van deze diensten zijn geworden om inkomsten te genereren.

- **Streamingdiensten onderscheiden zich niet met hun content, maar doen dit met samengestelde afspeellijsten en algoritmes.**
 - *Samengestelde afspeellijsten*: samenstellers van afspeellijsten spelen een belangrijke rol bij het ontdekken en consumeren van digitale muziek en hebben daardoor invloed op vergoedingen voor artiesten. Daardoor proberen muzikanten de aandacht te trekken van deze samenstellers. Om ervoor te zorgen dat beslissingen van afspeellijst samenstellers transparant en ethisch doet het rapport de aanbeveling om de beslissingen van samenstellers te onderwerpen aan een gedragscode.
 - *Algoritmes*: hoewel algoritmes essentieel zijn voor streamingdiensten, blijft het onduidelijk hoe deze muziekconsumptie beïnvloeden. Het rapport doet de aanbeveling aan de Britse overheid om de onderzoeken wat de impact is van streaming algoritmes op muziek consumptie, met daarbij aandacht voor in hoeverre muzikanten vergoedingen ontvangen voor promoties via algoritmes.
- Er zijn zorgen dat streamingdiensten dataverzameling van gebruikers niet alleen gaan gebruiken voor advertentie doeleinden, maar ook als middel bij licentieonderhandelingen. Dit zou de privacy van gebruikers kunnen ondermijnen en streamingdiensten zouden een concurrentievoordeel kunnen vergaren wanneer zij steeds meer data verzamelen. Het rapport is van mening dat de financiële belangen van streamingdiensten en de muziekindustrie de privacy van gebruikers niet zou mogen schaden.
- Door het sterk concurrerende karakter van de markt voor streamingdiensten, zoeken deze diensten naar manieren om verticaal te integreren met andere diensten om zo een concurrentievoordeel te vergaren. Het rapport vindt dat het Verenigd Koninkrijk wetgeving nodig heeft die adequaat kan reageren op deze verticale integratie.
- **De muziekindustrie is kritisch op de *safe harbour* bepalingen voor techbedrijven.** Op veel streamingdiensten zoals YouTube is zogenaamde *user-generated content* (UGC) te vinden, content 'gemaakt' door gebruikers. Het komt voor dat deze content inbreuk pleegt op het auteursrecht. De streamingdiensten kunnen via zogenaamde *safe harbour* maatregelen in de wetgeving vaak niet crimineel en financieel aansprakelijk gesteld worden voor USG die het auteursrecht schaadt, onder voorwaarde dat de streamingdiensten wel optreden tegen deze content wanneer zij daar kennis van nemen. In de praktijk blijkt dat gebruikers doorgaan met het uploaden en consumeren van gratis muziek. Daardoor zouden diensten met UGC oneerlijk voordeel hebben bij het verkrijgen van muzieklicenties ten opzichte van andere diensten die geen UGC hosten. Mede als gevolg hiervan zou YouTube gemiddeld minder per stream betalen dan andere diensten met als gevolg lagere vergoedingen voor makers.
- **Safe harbour bepalingen hebben gezorgd voor onderwaardering in de markt voor digitale muziekconsumptie.** Doordat diensten met UGC een concurrentievoordeel hebben over andere diensten, ondermijnen zij de invloed van de muziekindustrie bij licentieonderhandelingen. Het rapport doet de aanbeveling aan de CMA om te onderzoeken hoe diensten met UGC zoals YouTube gereguleerd kunnen worden.

- **Als mogelijk oplossing voor de *safe harbour*-problematiek noemt het rapport de richtlijn inzake auteursrecht van de Europese Unie.** Deze richtlijn creëert een nieuwe categorie diensten, zogenaamde *content-sharing service providers*, met als hoofddoel: het opslaan en publiekelijk toegang verlenen tot een grote hoeveelheid auteursrecht beveiligde werken geüpload door gebruikers, voor commerciële doeleinden. Hierdoor worden diensten verantwoordelijk gesteld voor UGC dat inbreuk pleegt op het auteursrecht, tenzij deze diensten kunnen aantonen dat zij hun best hebben gedaan om een licentie te verkrijgen, auteursrecht schadelijke content te verwijderen en te voorkomen dat dit opnieuw wordt geüpload. **Het Verenigd Koninkrijk ziet echter af van het doorvoeren van deze EU-richtlijn.** Het rapport roept de overheid op met een goed alternatief pakket aan ingrepen te komen om te voorkomen dat auteursrechthebbenden in het VK minder beschermd zijn dan in de EU.
- Voor betalingen gebruiken streamingdiensten een zogenaamd *pro-rata systeem*; de te verdelen netto omzet wordt opgeteld en verdeeld volgens het aandeel van de totale streams per rechthebbende. Het rapport ervaart de discussie over de betalingssystemen als positief, maar is bezorgd dat huidige contractbepalingen tussen grote platenmaatschappijen en streamingdiensten innovatie vermijden of misbruiken. Ook dit zou door de CMA onderzocht moeten worden.
- Het rapport sluit af met een beschouwing van livestreaming, als nieuwe technologie. Het rapport stelt dat de overheid scherp moet zijn op dit soort ontwikkelingen en moet zorgen dat de wettelijke geboden bescherming ook aansluit bij nieuwe technologische mogelijkheden.

2 Bevindingen van SEO

Dit hoofdstuk geeft de visie van SEO weer op hetgeen staat beschreven in *Economics of music streaming*. De nadruk ligt daarbij op ER.

Wat is ER precies?

- ER is een niet-opschortbaar, niet-overdraagbaar wettelijke recht op betaling wanneer een vooraf bepaalde auteursrechtelijke situatie zich voordoet. Op dit moment geldt dit in het VK bijvoorbeeld wanneer een derde partij een auteursrechtelijk beschermd werk openbaar maakt, bijvoorbeeld op radio of televisie. Het rapport stelt dat ER in praktijk wordt betaald volgens industriënormen waarbij de ene helft naar het platenlabel gaat en de andere helft naar de uitvoerend artiest.
- Het rapport verkent verschillende manieren om ER ook van toepassing te maken op streaming. In die zin is het rapport nog vrij **verkennend/zoekend van aard**.
- De optie die men uiteindelijk voor lijkt te staan is analoog aan sectie 93B van de Copyright, Designs and Patents Act 1988.⁴
 - Deze sectie stelt kortgezegd dat een maker die zijn *huurrechten* heeft overgedragen aan een producent recht houdt op een billijke vergoeding van die producent voor de verhuur. Dit recht mag de maker niet overdragen, behalve aan een collectieve beheersorganisatie die namens hem dit recht kan afdwingen.
 - **De gedachte is dat een soortgelijke sectie toevoegen aan het *making available* recht makers een recht geeft op een (extra) billijke vergoeding van deze platenmaatschappij, eventueel te innen en uit te keren door de collectieve beheersorganisatie.**
 - Het is dan dus niet de gebruiker (het streaming platform) dat betaalt voor de ER van het streamen maar de platenmaatschappij aan wie de *making available* rechten zijn overgedragen.
 - Het rapport sluit **eventuele andere invullingen**, waarbij bijvoorbeeld het streaming platform zou betalen voor ER overigens niet uit.
- **Sectie 93B lijkt op artikel 12a van de Nederlandse auteurswet:** *Indien de maker het verhuurrecht, bedoeld in artikel 12, eerste lid, onder 3°, met betrekking tot een op een fonogram vastgelegd werk van letterkunde, wetenschap of kunst aan de producent daarvan heeft overgedragen, is de producent de maker een billijke vergoeding verschuldigd voor de verhuur.*
 - Hiervoor geldt echter dat *artikel 12, eerste lid, onder 3°* verhuur definieert als openbaarmaking. Dat geldt echter niet voor streaming.
- Dat gezegd hebbende leidt het spiegelen van sectie 93B Copyright, Designs and Patents Act 1988 voor het *making available* recht tot een aantal onduidelijkheden:
 - Sectie 93B lijkt primair te gaan over *authors*. De vraag is of daarmee tektschrijvers worden bedoeld of bijvoorbeeld (ook) de uitvoerend artiesten die men in het VK een recht op ER zou willen verschaffen.
 - Section 93B verwijst naar section 93C. Daar staat dat ook dat een eenmalige vergoeding vooraf niet noodzakelijk niet-billijk is. Dat lijkt te impliceren dat dit recht eventueel ook in een keer afgekocht zou kunnen worden. Dat sluit op het eerste gezicht niet goed aan bij de probleemstelling, namelijk het feit dat uitvoerend artiesten behoefte hebben aan een extra (doorlopende) inkomstenbron.

⁴ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/48/section/93B>

- De sectie maakt niet concreet wat er precies wordt verstaan onder equitable (in het Nederlands: billijk). Dat betekent dat partijen hier zelf invulling aan moeten geven en eventueel kunnen laten toetsen bij een rechter. Dit is in Nederland niet anders.
- Onze lezing van het voorstel uit het VK is dat het zich nog in een **vroeg stadium bevindt**. Er is nog niet over **gestemd**, de uitwerking is **enkel op hoofdlijnen verkend**. De voorgestelde route (sectie 93B) biedt weliswaar onder bepaalde voorwaarden recht op een billijke vergoeding, maar in hoeverre marktpartijen daar **gevolg aan geven** is mede afhankelijk van de **invulling ervan** en (daarna) van de wijze waarop **een rechter** aankijkt tegen wat wel/niet billijk is .

Welk probleem beoogt ER op te lossen?

- De primaire aanleiding voor het rapport is **Covid-19**. Artiesten zijn in toenemende mate afhankelijk (geworden) van optreden. De inkomsten uit streaming zijn voor artiesten gering, terwijl dit wel de dominante modus is geworden voor muziekconsumptie. Daar komt bij dat niet alle makers in aanmerking kwamen voor de Britse Covid-steunpakketten en dus in financiële problemen raakten.
 - Hier wringt de schoen enigszins. Covid-19 is een bijzondere omstandigheid waardoor een groot deel van de oude business case van artiesten (hopelijk tijdelijk) is weggefallen. Als maatschappij proberen we zo goed en zo kwaad als dat gaat degenen die (het meest) zijn geraakt door Covid-19 te ondersteunen. Het is de vraag of Covid-19 (in isolatie) voldoende reden is voor een ‘complete reset’ van streaming.
- Het rapport stelt echter ook dat ook los van Covid-19 al langer **publiek ongenoegen** bestond over de vergoedingen die makers ontvingen uit streaming.
- Het rapport spreekt impliciet de volgende verwachtingen van ER uit:
 - As such, an additive ‘digital music remuneration’ payment would be made to performers through their collecting societies when their music is streamed or downloaded. This digital music remuneration would address the issues of long-term sustainability for professional performers and the cannibalisation of other forms of music consumption where equitable remuneration applies, whilst also retaining the benefits of direct licensing.
 - when equitable remuneration came in for radio play, it was a lifeline” as “it meant that you had a source of income that the record companies could not get their hands on”
 - equitable remuneration could help redress the some of the disparity faced by legacy performers who are paid according to the terms of pre-digital contracts at much lower royalty rates, despite the fact that these artists often generate significant revenues for the industry.
 - ER is non-waivable and non-transferrable. This means that performers cannot transfer away their right to equitable remuneration, even in instances where they may be negotiating with much more powerful parties (or otherwise feel pressured or intimidated into doing so).
- Bij deze verwachtingen hebben we een aantal opmerkingen:
 - Zonder **concrete uitwerking** in de wet en nadere definiëring van wat precies **billijk** is blijft de vraag in hoeverre ER daadwerkelijk *long-term sustainability* of een *lifeline* kan bieden.
 - Enerzijds spreekt men van *booming revenues in streaming* maar anderzijds laat men ook zien dat de totale (consumenten) bestedingen aan muziek op een aanzienlijk lager niveau liggen dan 20 of 30 jaar geleden. Dat betekent uiteindelijk dat er ook minder geld te verdelen is aan de spelers in de keten. In hoeverre kostenbesparingen door technologische vooruitgang hier tegenop wegen is moeilijk te zeggen.

- Een van de voordelen van ER zou zijn dat het gaat om een niet-opschortbaar, niet-overdraagbaar recht waar de platenmaatschappijen “niet aan zouden kunnen komen”. Dat gaat echter voorbij aan de mogelijkheid dat platenmaatschappijen proberen extra kosten die gemoeid zijn met ER elders (in royalty tarieven, investeringen of dienstverlening) te compenseren.
- Men spreekt tot slot over *legacy performers* met pre-digitale contracten die zeer ongunstig zijn. Als voorbeeld wordt genoemd dat royalty rates in de jaren 60 soms maar 2-4 procent bedroegen. In een ander voorbeeld spreekt men van 12 procent in de jaren negentig. Bij een typisch hedendaags contract zou het gaan om tussen de 20 en 30 procent. Er heeft dus wel een grote verandering plaatsgevonden in royalty's in de afgelopen vijf a zes decennia. In hoeverre dit voor alle makers geldt en in hoeverre deze percentages zich vervolgens daadwerkelijk vertalen naar een hogere/billijke vergoeding is echter niet te zeggen.

In hoeverre is ER onderbouwd op basis van economische theorie?

- Hoofdstuk 4 en 5 beschrijven respectievelijk de **markten voor muziekrechten en streamingdiensten**.
- ER komt niet meer aan de orde in deze hoofdstukken. We beschouwen deze hoofdstukken daarom meer op hoofdlijnen. In zekere zin (maar dit wordt niet per se expliciet gemaakt) vormen hoofdstukken 4 en 5 wel mede de onderbouwing voor de noodzaak van ER, en alle andere voorstellen om de positie van makers te versterken.
- In hoofdstuk 4 draait het in de kern om de vraag in hoeverre de grote platenmaatschappijen een dominante marktpositie hebben en welke inkoopmacht daar vervolgens vanuit gaat.
 - Het hebben van inkoopmacht kan zeker marktmacht tot gevolg hebben, maar hoeft niet in alle gevallen nadelig te zijn voor consumenten. Indien de zo bedongen kortingen worden doorgegeven aan de consument kan er sprake zijn van welvaartswinst. In het geval van streaming lijkt de consument inderdaad beter af te zijn dan voorheen. In hoeverre dit het resultaat is van de zeer competitieve streamingmarkt of van het doorgeven van inkoopmacht door de platenmaatschappijen is niet eenvoudig te zeggen.
 - Daarmee is echter niet gezegd dat geen sprake meer kan zijn van een risico op misbruik van een economische machtpositie met negatieve effecten, zoals een eroderend aanbod van kwalitatief hoogwaardige artiesten.
- Het rapport beschrijft hoe de bestaande oligopsonie de afgelopen jaren is vernauwd door verticale integratie, overnames en cross-ownership. **Daar kunnen inderdaad mededingingsrisico's vanuit gaan.**
- Het rapport beveelt aan de CMA (equivalent aan de Nederlandse ACM) een studie te laten uitvoeren naar de mate waarin de drie grote platenmaatschappijen hun dominante marktpositie gebruiken en welke economische effecten daarvan uitgaan.
 - Dit is een (groot) onderzoek op zich. **Op basis van deze korte verkenning kan niet vooruitgelopen worden op de uitkomsten van een dergelijke marktstudie.**
 - Een dergelijke marktstudie zou inzichtelijk kunnen maken in hoeverre de marktwerking in praktijk (in het VK) in het geding is. Dit onderzoek zou tevens een goede basis zijn om te bezien in hoeverre ER van meerwaarde is.
 - Los daarvan kan de situatie in Nederland afwijkend zijn van die in het Verenigd Koninkrijk.

Wat kan gezegd worden over de mogelijke effecten van ER?

- **Gegeven de complexiteit van de muziekindustrie en de beperkte uitwerking van wat ER op het vlak van streaming zou betekenen valt er over de concrete effecten ervan nog niet zoveel te zeggen.**
- Op basis van economische theorie zijn wel wat algemene observaties te maken.
- ER is in essentie het recht op een niet nader gespecificeerde billijke vergoeding. Zoals ook opgenomen is in de Nederlandse Auteurswet.
- Prova d'Orchestra beschrijft een aantal mogelijke uitwerkingen bij het introduceren van een recht op een billijke vergoeding in artikel 25c. Deze zijn gebaseerd op algemene economische beginselen en gelden in beginsel ook voor het ER voorstel uit het VK. Een belangrijke notie vooraf is dat de te verwachten effecten vooral afhankelijk **van de mate waarin de markt voor auteursrechten op dit moment goed functioneert**:
 1. Als de markt niet goed functioneert als gevolg van monopsoniemacht is **onvoldoende sprake van concurrentie tussen inkopers** (in dit geval platenmaatschappijen). Door hun gezamenlijke inkoopmacht zijn zij in die situatie in staat lagere prijzen te bieden voor auteursrechten. Auteurs en uitvoerders krijgen dan minder dan zij gekregen zouden hebben in een concurrerende markt. Monopsonisten nemen bovendien minder producten (in dit geval auteursrechten) af dan het geval zou zijn in een concurrerende markt. Dit betekent dat er minder werk is voor bijvoorbeeld uitvoerend artiesten dan anders het geval zou zijn geweest.
 - In deze situatie kan een (extern opgelegde) billijke vergoeding hoger dan de huidige marktprijzen leiden **tot meer werkgelegenheid en een betere inkomenspositie voor makers**.
 - Prova D'orchestra waarschuwt wel dat het effect bij een **te hoge vergoeding ook omgekeerd kan zijn**. De extern opgelegde vergoeding is dan hoger dan de waarde van de aangeboden producten. Makers prijzen zichzelf uit de markt en werkloosheid neemt juist toe.
 2. In het geval dat de markt voor auteursrechten (in tegenstelling tot hetgeen het Britse rapport suggereert) op dit moment **wél goed functioneert en komt tot concurrerende prijzen** zijn de effecten van het extern opleggen van hogere vergoedingen vooral negatief.
 - De prijs ligt dan net als hierboven gesteld hoger dan de waarde van de aangeboden producten. Makers prijzen zichzelf uit de markt. Afnemers (in dit geval platenmaatschappijen) zullen in het geval van te hoge (extern opgelegde) prijzen minder auteursrechten afnemen en ook minder investeren in de productie van nieuwe muziek.
 - De vraag is echter wel hoe realistisch dit scenario is. ER betreft in beginsel het recht op een billijke vergoeding, niet nader gedefinieerd of geconcretiseerd. Gegeven de huidige marktverhoudingen ligt het niet in de lijn der verwachting dat deze toevoeging aan de wet tot prijzen leidt die (ver) boven de marktwaarde van de aangeboden auteursrechten ligt. Een mogelijkheid is hooguit dat een rechter zich buigt over wat billijk is en jurisprudentie creëert waaruit relatief hoge prijzen voor auteursrechten volgen.
- Prova D'orchestra waarschuwt voor het instellen van een te hoge vergoeding, zonder eerst nader onderzoek te doen: *"Aanbevolen wordt om vooraleer een vergoeding wordt ingesteld, te onderzoeken of wel sprake is van een inkoopmacht. En wanneer dat het geval is, is de vervolgvraag welke vergoeding bijdraagt aan de werkgelegenheid onder kunstenaars en niet slechts aan het inkomen van de insiders."*
 - De eerste aanbeveling strookt met het advies om de Britse CMA naar de dominante marktpositie van de grote drie te laten kijken.
 - De tweede aanbeveling komt eigenlijk pas in beeld op het moment dat de toezichthouder vaststelt dat de marktwerking in het geding is.

- Tot slot komt uit het *Economics of music streaming* het beeld naar voren dat makers in het Verenigd Koninkrijk nu **minder bescherming genieten dan Nederlandse makers**. Diverse aanbevelingen zijn al onderdeel van de Nederlandse wetgeving, aangezien deze voortvloeien uit Europese richtlijnen. Bijvoorbeeld:
 1. **Billijke vergoeding.** Artikel 25c: De maker heeft recht op een in de overeenkomst te bepalen billijke vergoeding voor de verlening van exploitatiebevoegdheid.
 2. **Recht op contractaanpassing.** Artikel 25d: De maker kan in rechte een aanvullende billijke vergoeding vorderen van zijn wederpartij, indien de overeengekomen vergoeding gelet op de wederzijdse prestaties een onevenredigheid vertoont in verhouding tot de opbrengst van de exploitatie van het werk.
 3. **Transparantie.** Artikel 25ca: De maker die aan zijn wederpartij een exploitatiebevoegdheid heeft verleend, wordt door die wederpartij of zijn rechtsopvolger ten minste eens per jaar en rekening houdend met de specifieke kenmerken van elke sector geïnformeerd over de exploitatie van het werk, met name wat betreft de exploitatiewijzen, de daarmee gegenereerde inkomsten en de verschuldigde vergoeding. De informatie dient actueel, relevant en volledig te zijn.
- Het is denkbaar, maar op basis van deze verkenning niet met zekerheid te zeggen, dat makers in het Verenigd Koninkrijk als gevolg van het feit dat zij minder bescherming genieten dan bijvoorbeeld in Nederland het geval is ook **minder gunstige contractvoorwaarden kunnen bedingen**. Lees, dat zij als gevolg van marktfalen (inkoopmacht) prijzen ontvangen die lager liggen dan de marktwaarde (in een concurrerende markt). Een extern afgedwongen hogere (billijke) vergoeding als ER zou in dat geval welvaartsverhogend zijn.
- Anders gesteld. Of ER meerwaarde heeft is afhankelijk van het huidige functioneren van de markt van auteursrechten in het VK enerzijds en in Nederland anderzijds. Dit vereist een marktonderzoek door een toezichthouder. **Gegeven de achtergebleven bescherming van makers in het VK zou het kunnen dat daar meer noodzaak of meerwaarde bestaat om (verder) in te grijpen dan hier in Nederland**, maar uiteindelijk zijn dat vragen voor een toezichthouder.
- De Britse CMA kondigde op 19 oktober 2021 aan voornemens te zijn een zogenoemde *market study* uit te voeren naar de muziek streaming markt.⁵ De Britse overheid reageerde enkele weken eerder al op het rapport en constateerde dat meer onderzoek gedaan moet worden alvorens eventueel actie wordt ondernomen. De komende maanden wordt onder meer een onderzoeksprogramma, diverse werkgroepen en een stakeholder dialoog gestart. In het voorjaar van 2022 volgt een update.⁶

⁵ CMA (2021) *CMA plans probe into music streaming market*. Press release, 19 oktober 2021.

⁶ House of Commons Digital, Culture, Media and Sport Committee (2021) *Economics of music streaming: Government and Competition and Markets Authority Responses to Committee's Second Report*. 21 september 2021.